

ARAX

Het magazine van ASV Gladzor

Bestuur 16
Maart 2022

Beste lezer,

Bedankt voor het lezen van de nieuwste versie van de Arax, dit is de tweede uitgave van de 16e bestuursjaar!

In deze editie komen weer diverse artikelen aan bod geschreven door de commissie van deze leuke en laarzame magazine. Zo lees je onder andere over Armeniërs in de medische innovatie, films, architectuurgeschiedenis en meer! Ook zijn de resultaten van de enquête over tolma (of toch dolma?) te lezen in deze uitgave. Al benieuwd? lees snel verder!

Wij hopen dat je deze Arax leuk vindt en we wensen je veel leesplezier. Voor vragen neem gerust contact op via info@gladzor.nl of stuur ons een berichtje via onze [instagram](#)/[facebook](#).

Groeten,
De redactie van de Arax commissie

Over de Arax commissie

Al jaren publiceert ASV Gladzor de Arax magazine. Op onze website kun je de recente uitgaves terug lezen. Elke drie maanden brengen we een nieuwe editie uit. Momenteel zijn we met een klein groepje (de commissie leden) bezig deze steeds beter te ontwikkelen.

Echter zoeken we nog meer enthousiaste leden die ook mee willen denken en werken aan de Arax! Dit kan door artikelen op te sturen of echt deel uit maken van de commissie, wat inhoud: mee vergaderen, denken en publiceren. Geïnteresseerd? Neem snel contact met ons op!

Kennismakingsborrel Armeniefonds

Winkel van Sinkel

Oudegracht 158, 3511 AZ Utrecht

Vrijdag 18 maart, 19:00

Wil je aanmelden? Stuur ons een berichtje via social media.
We kijken er naar uit om jullie te ontmoeten bij het evenement, tot dan!

Ցանկանում եք գրանցվել? Ուղարկեք ձեր հաղորդագրությունը սոցիալական մեդիա հարթակի միջոցով: Հույսով ենք ձեզ հանդիպել միջոցառման ժամանակ:

- Gedreven
 - Communicatief sterk
 - Inspirerend
 - Resultaat gericht
- WIJ ZIJN OPZOEK NAAR JOU!

ASV GLADZOR

Choose a travel destination

Reiscommissie 2022

HELP JIJ BESTUUR 16 DIT JAAR?

BOOK NOW

BEKENDE ARMENIËRS IN DE MEDISCHE INNOVATIE

Mihran Krikor Kassabian: Röntgenpionier

Kassabian (1870 – 1910) geboren in het Ottomaanse Rijk, was een Armeens-Amerikaanse arts die onderzoek deed naar het medisch gebruik van röntgenstraling. Hij studeerde geneeskunde in Londen en Philadelphia. Tijdens zijn studie bij het Medico Chirurgische college in Pennsylvania brak de Amerikaanse-Spaanse oorlog uit en werd hij militaire arts. Na de oorlog studeerde hij af en gaf hij les aan de Universiteit van Pennsylvania.

Hij vond een apparaat uit dat de ribben met röntgen rond kon afbeelden in plaats van plat. Kassabian publiceerde een wetenschappelijk artikel over de bijwerkingen van röntgenstraling. Tijdens zijn onderzoek ondervond hij zelf hiervan de gevolgen. Dit begon met rode handen, hierna werden dit brandwonden veroorzaakt door straling. Twee van zijn vingers aan zijn linkerhand werden necrotisch en moesten geamputeerd worden. Uiteindelijk kreeg Kassabian huidkanker en overleed hij.

Handen van Mihran Kassabian, a: 1903, b: 1908 januari, c: 1908 maand onbekend, d: 1909

Varaztad Kazanjian: Baanbreker in plastische chirurgie

Van tandarts to plastisch chirurg: Kazanjian (1879 - 1974) was nauwkeurig en kon het allebei. Varaztad Kazanjian werd geboren in Erzincan, West-Armenië. Hij vluchtte tijdens de Hamidische genocide in 1895 naar een stad in Massachusetts om daar een nieuw leven op te bouwen. Hij haalde in 1905 zijn tandartsdiploma op Harvard. Tijdens de Eerste Wereldoorlog ging hij als vrijwilliger naar Frankrijk om de Britten te helpen als militair arts. Hier zag hij talloze soldaten met verschrikkelijke gezichtswonden. Kazanjian experimenteerde met behandelingen om deze soldaten te helpen. Op deze manier voerde hij honderden kaakbreuk operaties uit. Door zijn werk heeft hij veel bijgedragen aan gezichtsreconstructie voor slachtoffers van onder andere verbrandingen en ongelukken. Zijn technieken worden in de huidige plastische chirurgie nog steeds gebruikt.

Michel Ter-Pogossian: Vader van PET

Michel Ter-Pogossian werd in 1925 geboren in Berlijn, nadat zijn ouders vanuit het Ottomaanse Rijk de genocide waren ontvlucht. Vanuit Berlijn vluchtten ze opnieuw; ditmaal naar Frankrijk tijdens opkomst van de nazies. Hier haalde Ter-Pogossian zijn bachelor in wiskunde aan de Universiteit van Parijs. Hierna studeerde hij in dezelfde stad aan het Instituut van radium onder begeleiding van Irène Joliot-Curie, dochter van de pionier in radioactiviteit: Marie Curie. In de Tweede Wereldoorlog sloot Michel Ter-Pogossian zich aan bij het Franse verzet. Hij emigreerde in 1946 naar Amerika en na zijn master promoveerde hij aan de Universiteit van Washington in nucleaire natuurkunde. Hij deed onderzoek met radioactieve tracers en werkte aan positron emission tomography (PET). Hiermee kunnen met een radioactieve stof bepaalde processen in weefsels en organen bekeken worden. Hij leidde PET van een concept tot een medisch diagnostisch apparaat wat gebruikt kan worden om kanker en andere ontstekingen in vroege stadia te ontdekken. Om deze reden wordt Ter-Pogossian door velen gezien als de vader van PET.

John Sarkis Najarian: Pionier orgaan transplantatie

John Najarian, geboren in 1927 in Oakland, is nakomeling van Armeense vluchtelingen. Zijn vader was tapijtmaker. Zelf studeerde Najarian geneeskunde aan de Universiteit van Californië. Hij bracht bijna duizend artikelen uit binnen de medische literatuur. Najarian was hoofd van chirurgie bij de University of Minnesota Hospitals. Hij voerde moeilijke operaties uit bij zwakke patiënten die andere dokters al niet meer wilden opereren. Zo voerde hij orgaantransplantaties uit bij bijvoorbeeld diabetespatiënten en jonge kinderen. Hij realiseerde de eerste jongste succesvolle levertransplantatie bij een meisje van nog geen jaar. Het grootste probleem bij orgaantransplantatie is dat het immuunsysteem van de patiënt het orgaan weigert. Najarian bedacht om het medicijn antilymphocyte globulin (ALG) te gebruiken, wat dit tegen zou gaan. Hoewel dit leek te werken (de overlevingskans steeg met 20%) werkte de FDA hem tegen. Volgens Najarian ging dit om een financiële kwestie: medicijnfabrikanten verkochten minder door de succesvolle behandelingen. Later kreeg hij alsnog erkenning voor zijn baanbrekende onderzoeken. In september 2020 overleed Najarian op 92-jarige leeftijd.

Raymond Vahan Damadian: Uitvinder MRI

Een van de meest gebruikte medische technieken op dit moment is de magnetic resonance imaging, oftewel MRI. De uitvinder hiervan is Armeens! Raymond Damadian, geboren in 1936 in New York, had altijd al een grote interesse in de fysische wetenschappen. Na een bachelor diploma wiskunde begon hij geneeskunde en in 1960 studeerde hij af aan de University of Wisconsin–Madison Albert Einstein College of Medicine. Tijdens zijn onderzoeken experimenteerde hij met nucleaire magnetische resonantie (NMR). Hij bedacht een MRI apparaat en in 1977 gebruikte hij deze om als eerste een volledige body-scan toe te passen op een patiënt. Hij slaagde erin om zo kanker te ontdekken bij deze patiënt. In 2001 kreeg hij een Lemelson-MIT prijs (wordt jaarlijks uitgereikt voor Amerikaanse uitvinders) voor zijn uitvinding van MRI. Veel wetenschappers vinden dat Damadian met zijn uitvinding recht had op een Nobel prijs. Deze kreeg hij jammer genoeg niet, wel was hij degene met het eerste patent in het MRI vakgebied.

Armeense geschiedenis

Deel 3: Sovjet architectuur

Yerevan, de hoofdstad van Armenië (en een van mijn favoriete steden aller tijden) kan een zeer interessante plek zijn voor alle architectuurliefhebbers. Zorgvuldig ontworpen aan het begin van de 20e eeuw door Alexander Tamanyan, is Yerevan een meesterwerk van stadsplanning van die tijd.

Standbeeld van de architect Tamanian bij Cascade, Yerevan.

Hoewel veel van de Jerevan-architectuurparels uit de eerste helft van de jaren 1900 stammen, zullen liefhebbers van Sovjet-architectuur ook hier fan van zijn. Armenië maakte tenslotte tot 1991 deel uit van de Sovjet-Unie en de architectuur van het land werd geïnspireerd en op de een of andere manier ook opgelegd door Moskou. De architectuur uit de sovjet periode bestaat vooral uit Brutalistische gebouwen. Deze worden gekenmerkt

door minimalistische constructies die de kale bouwmaterialen en structurele elementen laten zien boven decoratief ontwerp. Er werd vooral gewerkt met beton, en dit zie je nog steeds veel in Armenië. Graag deel ik met jullie mijn lievelingsgebouwen uit de sovjet periode!

Cinema Rossiya
Gebouwd 1968-1975
Architecten: Spartak Khachikyan
Hrachik Poghosyan en Artur Tarkhanyan

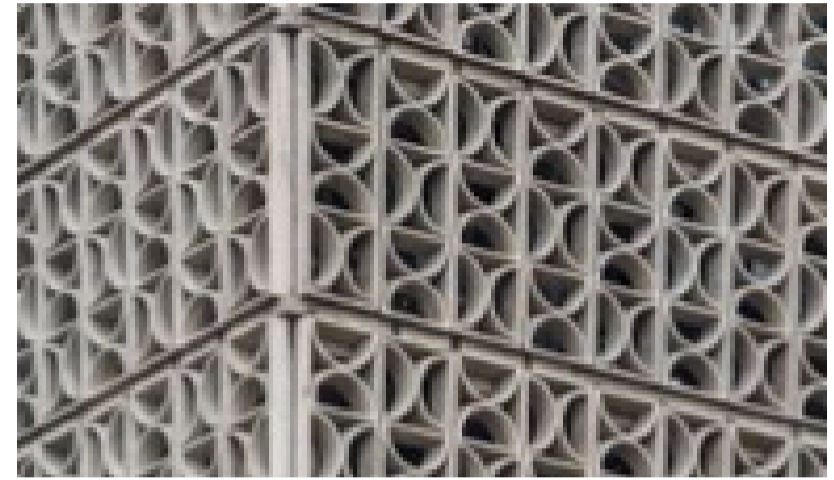
Het stond bekend als de grootste bioscoop van Armenië met een capaciteit tot 2500 mensen. Na de val van de SU, werd Cinema Rossiya opgegeven en nu is de functie een winkelcentrum.

Het ontwerp was geïnspireerd op de Ararat gebergte, dit is te zien aan de twee delen op het dak. De linker grotere deel is de Masis gebergte en de rechter kleinere deel Sis gebergte.

Instituut van communicatie
Gebouwd 1976
Architecten: Armen Aghalyan, Grigori Grigoryan

Het instituut is gericht op het beschermen van het gebouwde erfgoed. De gevelafwerking is èèn van de meest indrukwekkende designs uit de tijd die ik voorbij heb zien komen.

Yerevan technische universiteit voor
architectuur en constructie

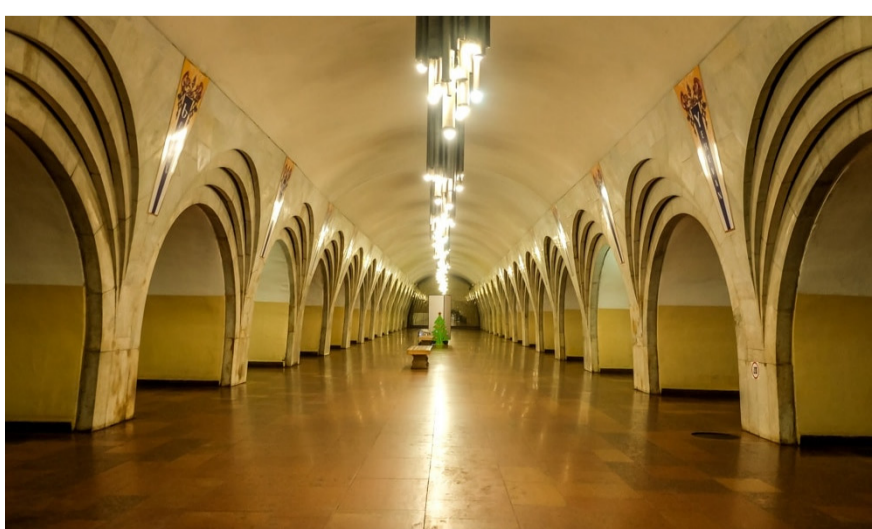
Gebouwd 1980
Architecten: Armen Aghalyan

Hier zien wij weer een uniek gevelontwerp van de zelfde architect Armen Aghalyan. Deze ontwerpen zijn uniek voor een brutalistische architectuurstijl, omdat deze niet de kenmerkende saaie en egale uitstraling hebben.

En om af te sluiten: Metrostation
Republic square

Gebouwd: 1981
Architecten: Jim Torosyan, Mkrtich Minasyan

Voor de ingang van het metrostation staat een prachtige betonnen fontein in de vorm van de bloem, omgeven door het plafond met uitgesneden details.

Het doet er niet toe of ernaar gevraagd is of niet: als Armeniër willen we het liefst onze meningen van de daken schreeuwen. Aangezien iedereen dit doet, vallen de meningen niet meer te overzien. Om deze onbezonnen en ongecoördineerde meningen toch wat richtlijnen te geven is er daarom deze rubriek, "De Enquête" waarbij we van tevoren een enquête over een onderwerp het wereld wijde web in sturen om jullie meningen hierover te verzamelen.

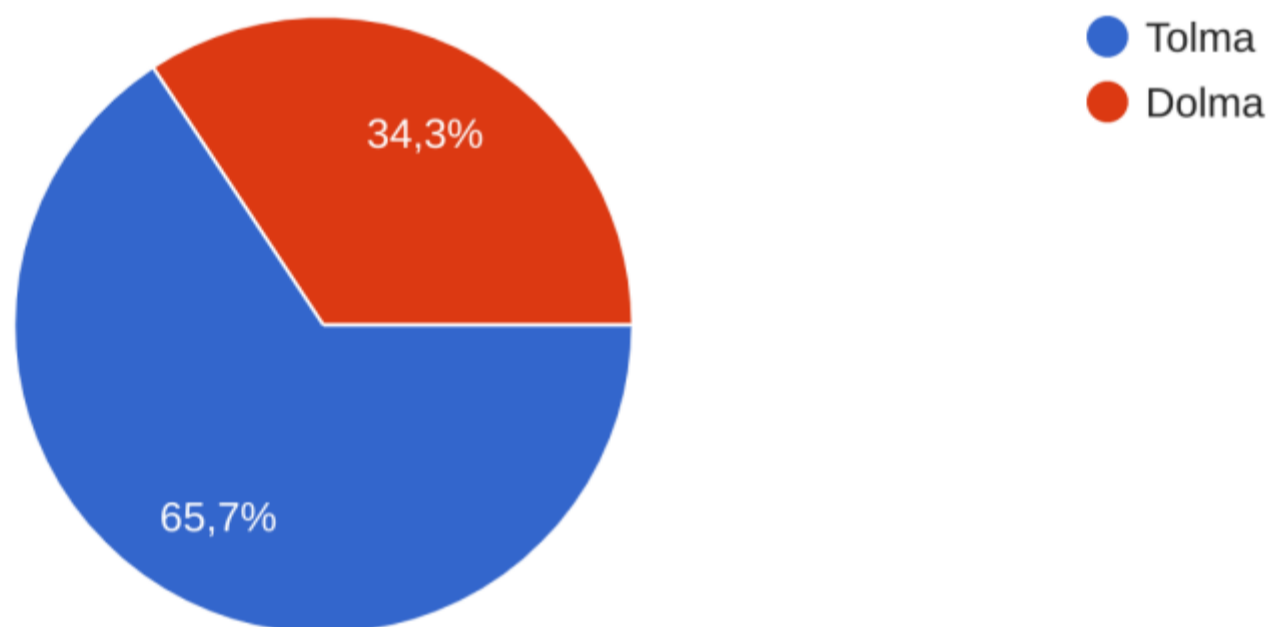

Dit keer werd een enquête over het populaire Armeense gerecht tolma/dolma de wereld ingeslingerd om jullie mening hierover te vragen. Geloof het of niet ook over een gerecht lopen de meningen zeer uiteen. Het is interessant om te weten hoe jullie je tolma (of dolma) het liefst eten, waar de geur van tolma (zucht... of dolma) jullie aan doet denken en of we misschien permanent kunnen overstappen naar de hippie-happy-vegan-variant van het gerecht. De enquête kreeg in totaal 70 antwoorden binnen.

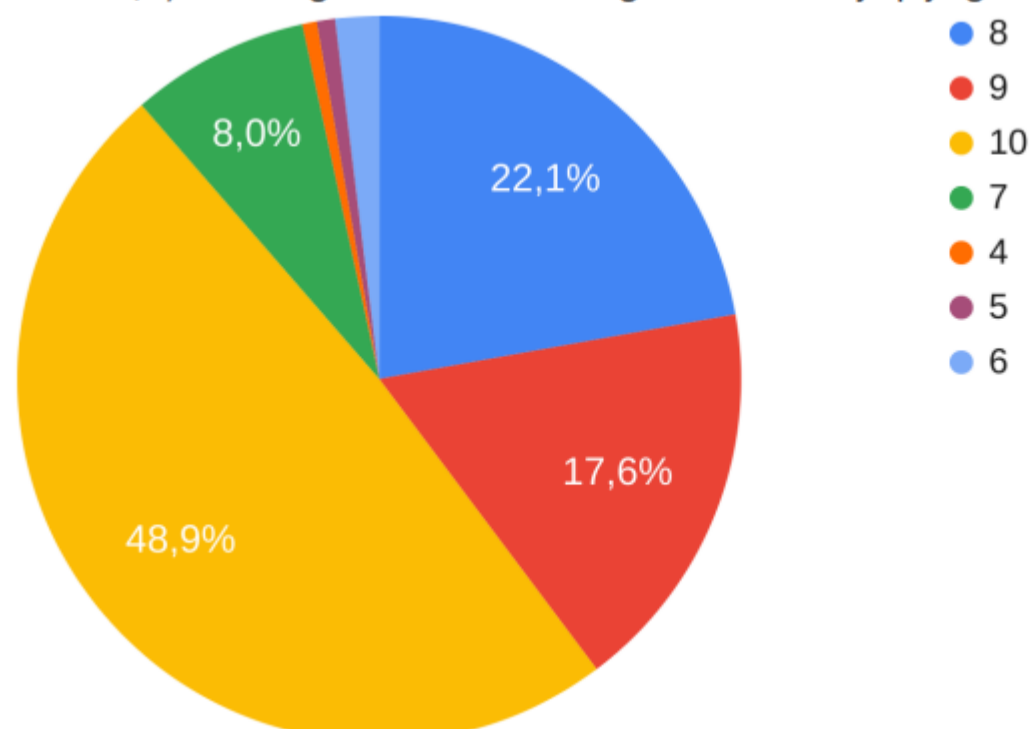
Disclaimer

Het is onverstandig om de resultaten van deze enquête serieus te nemen. Geniet gewoon van deze cirkeldiagrammen en zoek er niet te veel achter.

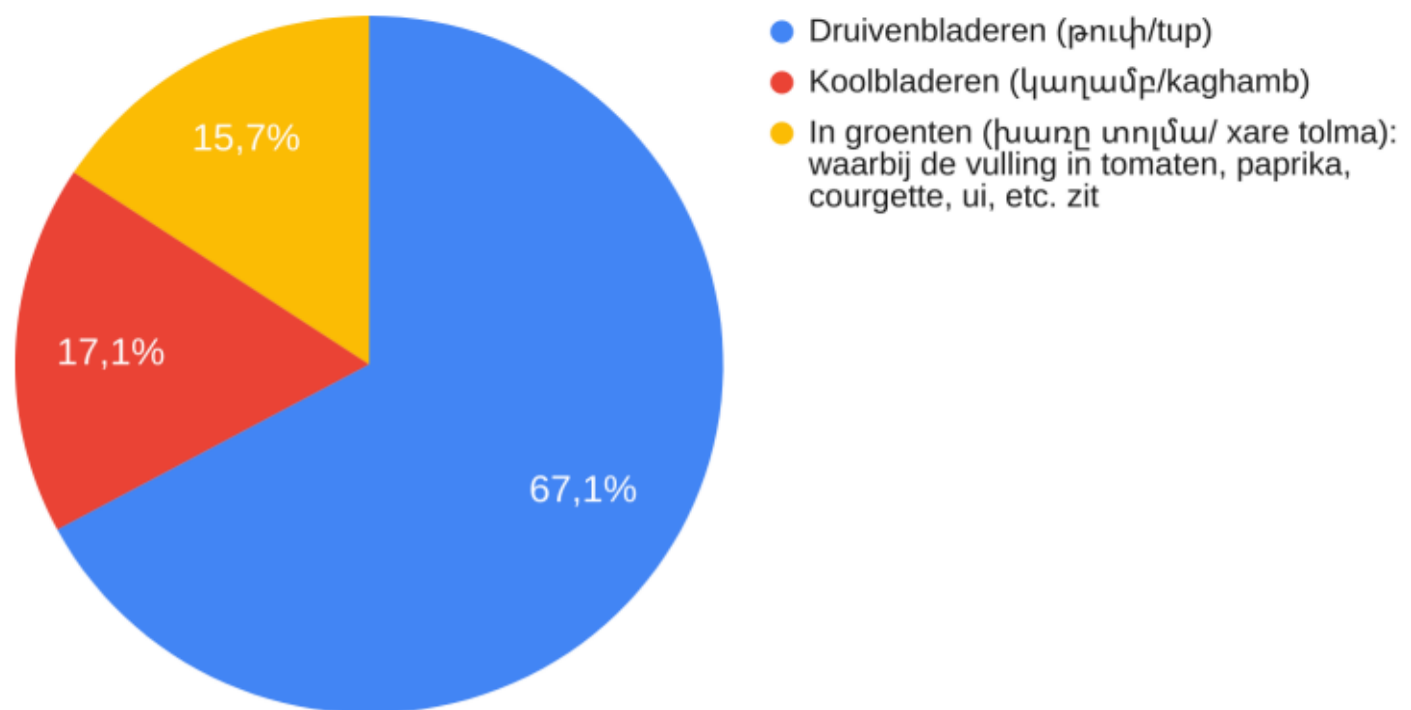
1. Tolma of Dolma? De meest betwiste vraag van deze hele enquête. Is het nou met een d of een t?

2. Op een schaal van 1 tot 10, hoe lekker vind je tolma/dolma? (het gemiddelde cijfer was een 8,8). Aan degene die het een 4 gaf: Wie heeft je pijn gedaan?

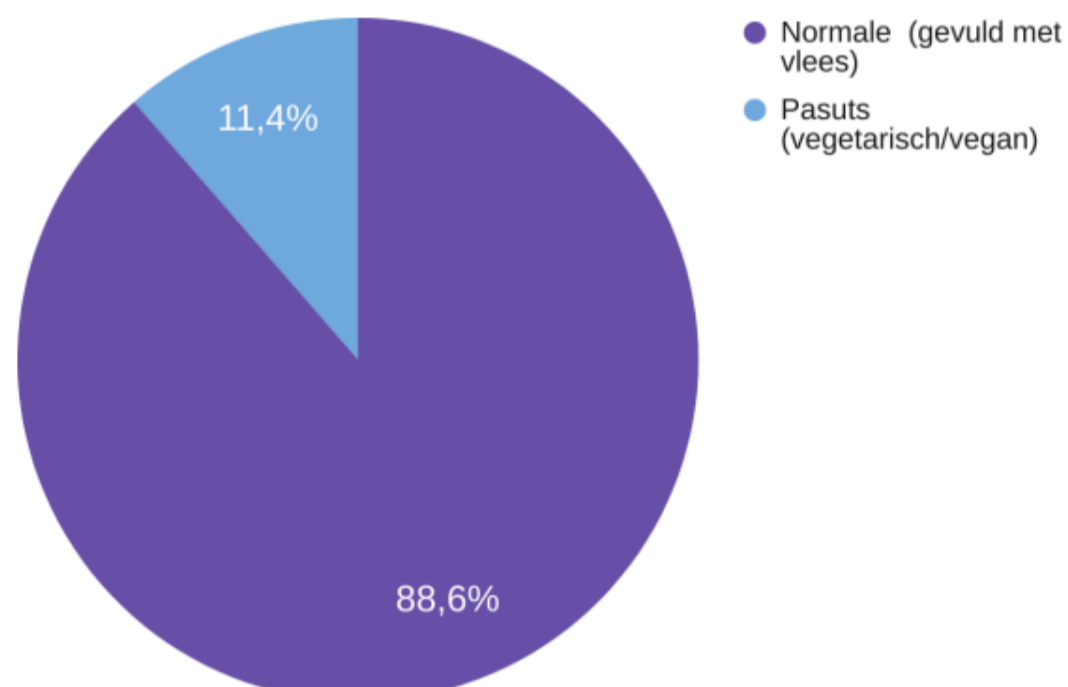

3. Druivenbladeren, koolbladeren of in groenten?

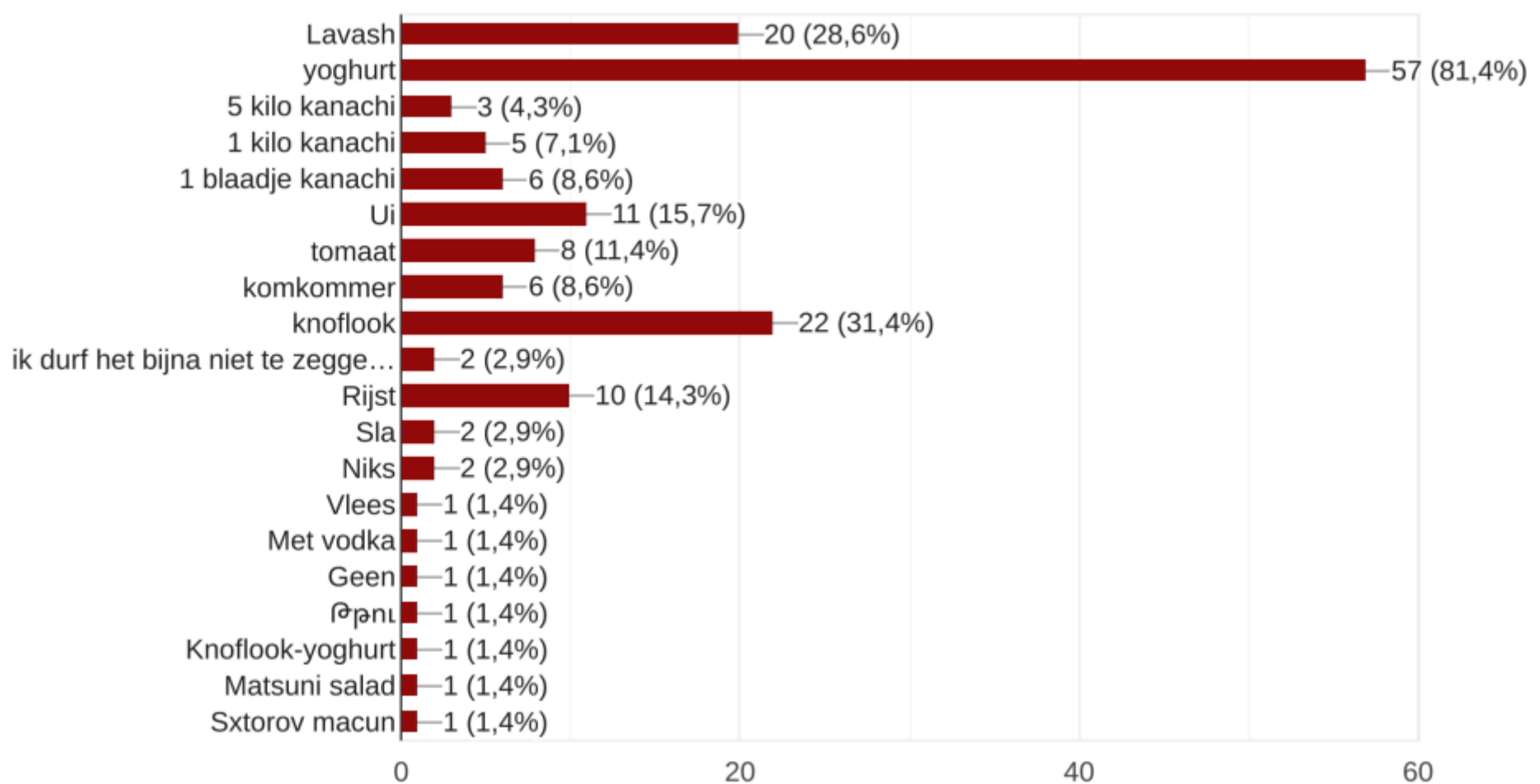

4. Wat voor tolma/dolma vind je het lekkerst? Normale (gevuld met vlees) of pasuts (vegetarisch/vegan)?

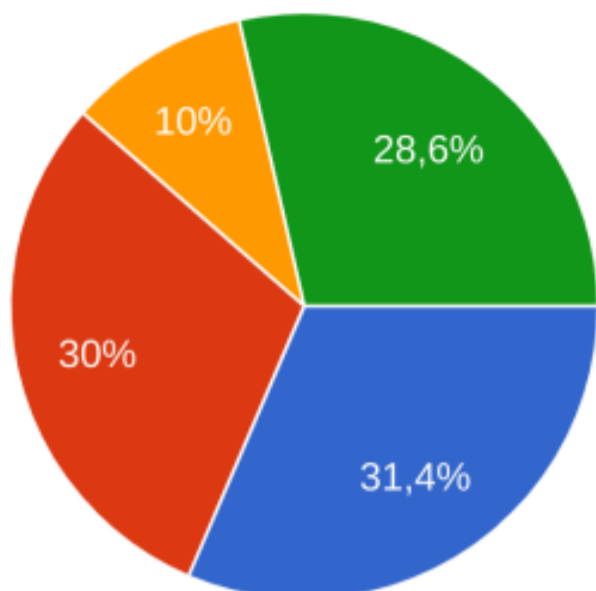
Hoor je dat? Het klimaat is aan het huilen jongens.

5. Waar eet jij tolma/dolma het liefste mee? (De waarde die niet helemaal zichtbaar is: "Ik durf het bijna niet te zeggen, maar...ketchup". Verder was het misschien toch handig geweest als de er een optie was voor de befaamde yoghurt-knoflook combinatie.) De waardes na "niks" zijn door jullie ingevoerd.

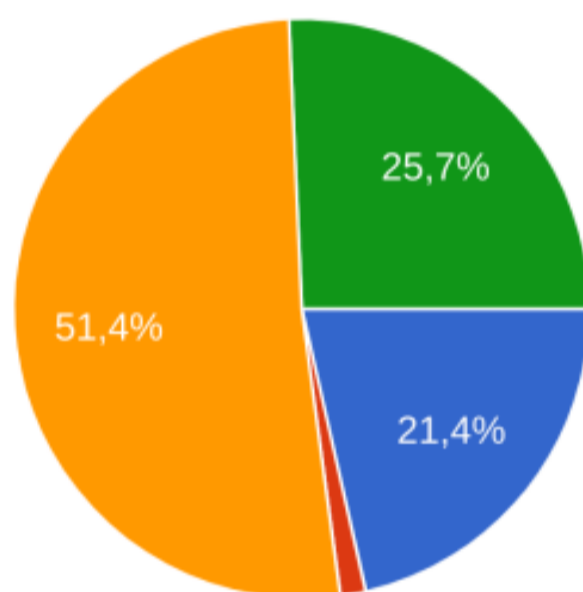

6. Waar doet de geur van tolma/dolma jou aan denken?

- Armenië
- Oma's huis
- Teleurstelling want we moeten straks drie dagen achter elkaar hetzelfde gaan eten
- Een warme lentedag die je een fijne knuffel geeft en zegt dat alles goed gaat komt

7. Is tolma/dolma wel het lekkerste Armeense eten?

- 100%
- Absoluut niet
- Het is wel lekker maar zeker niet het beste
- Team xorovats! (Armeense bbq)

8. Toevoegingen In de laatste vraag werd nog gevraagd of jullie iets toe te voegen hadden

Er waren mensen die nog graag iets wilden zeggen over de d/t discussie:

“Het is TOLMA en iedereen die DOLMA zegt snapt niks van het leven.”

“Rare vraag dit, beide antwoorden zijn juist ze worden alleen door de west en oost Armenen anders uitgesproken.”

“Viva dolma”

“Uuhmmmm mensen die “ Tolma” met een D spellen... who hurt you?”

Vervolgens waren er lieverds die hun beste versie van het gerecht met ons wilden delen:

“Alle 3 zijn lekker maar ligt eraan in welk seizoen je eet”

“Tolma is superieur, want je hebt vega opties dus er is voor iedereen wat, Armeense bbq kan ik helaas niet introduceren aan mijn vega(n) vrienden en vriendinnen.”

“Ik vind xare tolma ook erg lekker, kon niet allebei kiezen. Ik maak tolma regelmatig op gewone dagen (niet met kerst of verjaardagen), dan genieten we er echt van, omdat je niet van alles erbij hebt gemaakt wat ook opgegeten moet worden.

Ps. Het lukt me nooit om tolma in een kleine portie te maken, dus sinds kort vries ik het in voor later.”

“Beste tolma is met druivenbladeren uit eigen tuin!”

“Ik vind onze versie, Armeense, lekkerder!”

Sommigen kregen gewoon heel erg veel zin in eten:

“Lekkkkkkkker . .”

“Xash en xorovats zijn de beste “

“SHAT HAMOV”

“Ik krijg trek in pamidorov zdwazdegh.”

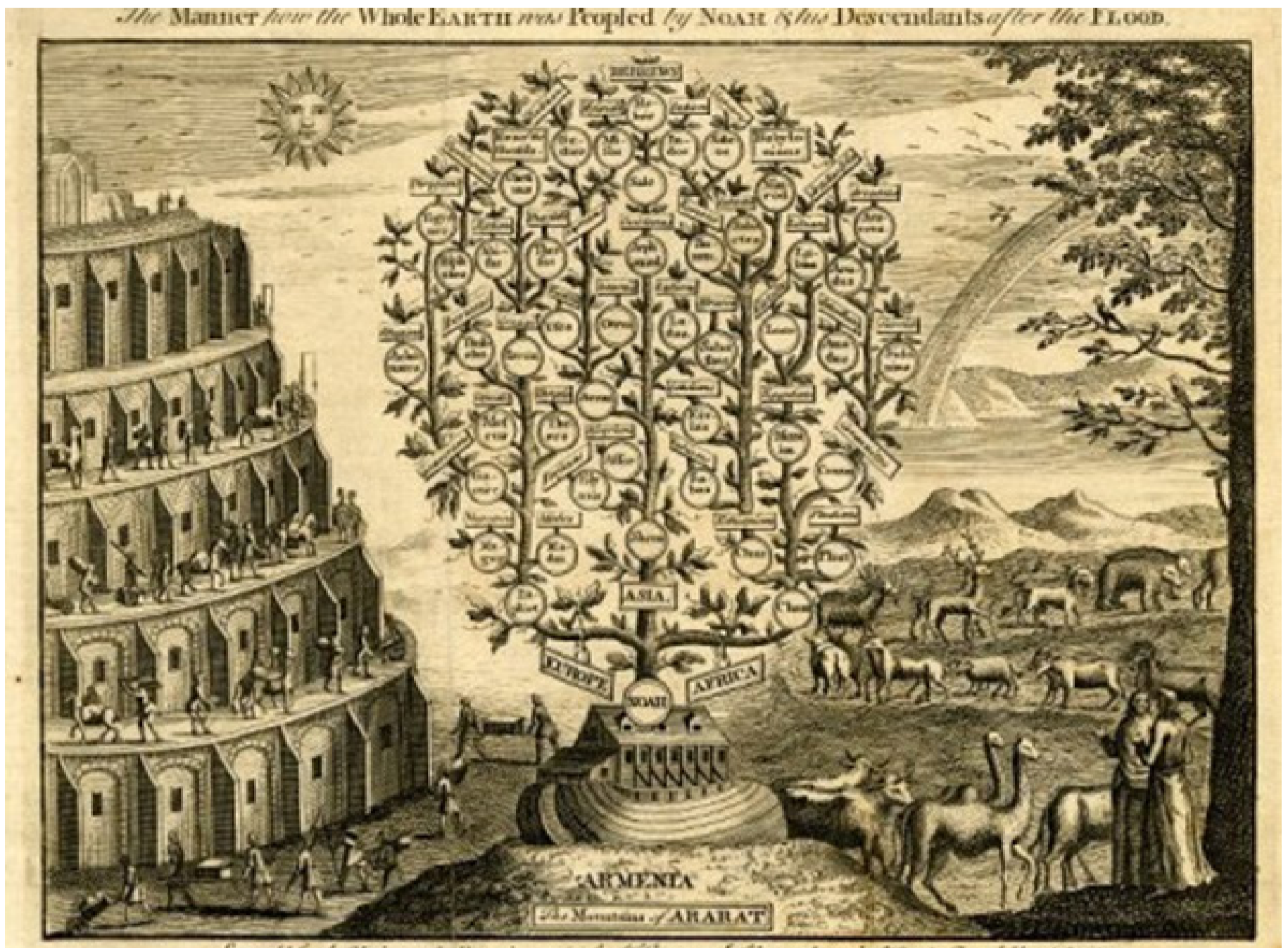
Vervolgens zou ik nog graag een shoutout willen geven naar de persoon die iets zei wat wij allemaal diep van binnen voelen:

“Tweede dag het lekkerst wanneer het goed is ingetrokken, JAN!

Conclusie:

De spelling van een simpel woordje kan veel onrust veroorzaken.

Wil je ook je mening geven in een volgende enquête? Houd de social media van Gladzor in de gaten en volg de link!

Op deze afbeelding zien we de manier waarop de hele aarde werd bevolkt door Noach en zijn nakomelingen na de zondvloed.

Deze afbeelding toont Armenië als het begin van de mensheid na de grote overstroming (Uit de Bijbel het verhaal van de ark van Noach, waar God de hele wereld onder water liet stromen.) De toren van Babel stijgt aan de linkerkant met werklieden die de helling opgaan, de stamboom van Noach, gelabeld met de namen van verschillende stammen en volkeren, die uit de top van de ark in het midden tevoorschijn komt. Aan de basis van de ark staat Armenië in hoofdletters en daaronder staat "De bergen van Ararat". Paar dieren rechts opgesteld met bergen en een regenboog erachter op de achtergrond. Ets uit 1749 Nu in het bezit van het British Museum.

Dezelfde illustratie van de boom vanuit de ark van Noach met de tekst Armenia op de berg Ararat werd in diverse bijbels weergegeven, bijvoorbeeld in The Holy Bible, tweede bladzijde, druk vòòr 1630.

